

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot
1.1.–30.6.2018

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot 1.1.–30.6.2018

- Konsernin tulos ennen veroja oli 244 miljoonaa euroa (280). Oman pääoman tuotto oli 9,7 prosenttia (11,6). Koko pääoman tuotto oli 0,60 prosenttia (0,75).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja nousi 183 miljoonaan euroon (167). Luottokanta kasvoi vuodessa 9,3 prosenttia 21 miljardiin euroon. Kulu–tuotto-suhde oli 35,1 prosenttia (30,8).
- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja laski 60 miljoonaan euroon (98). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 91,9 prosenttia (92,5). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoihin oli 14 miljoonaa euroa (78).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 1 miljoonaa euroa (16). Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.
- CET1-vakavaraisuus oli 15,6 prosenttia (16,0). Tavoite on 15 prosenttia.
- OP Yrityspankin toimitusjohtajaksi nimitettiin tekniikan lisensiaatti Katja Keitaanniemi. Hän aloittaa tehtävässään 6.8.2018.
- Näkymät ennallaan: OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2017.

Tulos ennen veroja, milj. €	1–6/2018	1–6/2017	Muutos, %	1–12/2017
Pankkitoiminta	183	167	9,6	344
Vahinkovakuutus	60	98	-39,0	193
Muu toiminta	1	16	-92,0	-2
Konserni yhteensä	244	280	-13,1	535
Oman pääoman tuotto (ROE), %	9,7	11,6	-1,9*	10,6
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,60	0,75	-0,1*	0,67

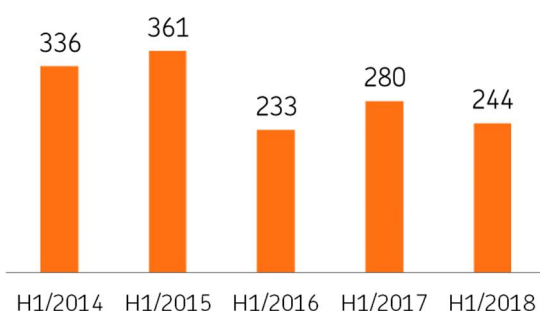
Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2017 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2017 lopun tilannetta, ellei toisin mainita. OP Yrityspankki otti käyttöön 1.1.2018 alkaen IFRS 9 -standardin "Rahoitusinstrumentit". Tuloksen vertailulukuna on käytetty IAS 39 -standardin mukaisia vuoden 2017 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty IAS 39:n mukaista lukua vuoden 2017 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita.

* Suhdeluvun muutos

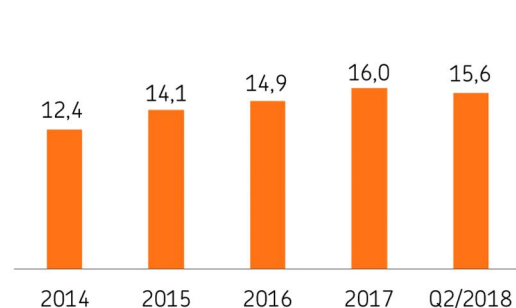
Taloudelliset tavoitteet	30.6.2018	31.12.2017	Tavoite
Asiakaskokemus, NPS (-100–+100)	70	69	70, yli ajan 90
CET1-vakavaraisuus, %	15,6	16,0	15
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	16,2	17,8	22
Nykyliiketoiminnan kulut*, milj. €	566	534	Kulutaso 2020 alle 2015 tason (475)
Osinkosuhte tilikauden tuloksesta, %		49,7	50

*Kuluista vähennetty terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan kulut. Liukuva 12 kuukautta.

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1),%

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot 1.1.–30.6.2018

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	3
Konsernin tulos.....	4
Katsauskauden keskeiset tapahtumat.....	5
Konsernin vakavaraisuus.....	6
Luottoluokitukset.....	7
Segmenttien tulos.....	10
Pankkitoiminta	10
Vahinkovakuutus	12
Muu toiminta	14
Konsernin rakennejärjestelyt.....	15
Henkilöstö ja palkitseminen.....	15
Loppuvuoden näkymät	15
Tuloslaskelma	17
Laaja tuloslaskelma.....	17
Tase.....	18
Oman pääoman muutoslaskelma.....	19
Rahavirtalaskelma.....	20
Segmenttikohtaiset tiedot.....	21
Liitetaulukot	23

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi toisella vuosineljänneksellä edelleen hyvin mutta aiempaa epäyhtenäisemmin eri alueilla. Euroalueen talouskehitys jäi hieman odotuksia vaisummaksi, ja suhdannekyselyjen tulokset laskivat talven huipputasoihin.

Euroopan keskuspankki (EKP) ilmoitti kesäkuun kokouksessaan, että osto-ohjelmaa jatketaan vuoden loppuun saakka, mutta ostojen määrä pienentyy 30 miljardista eurosta 15 miljardiin euroon kuukaudessa.

EKP linjasi myös, että sen ohjaukset pysyvät ennallaan ainakin vielä vuoden 2019 kesän loppuun asti, mikäli talous kehittyy odotusten mukaisesti. Euribor-korot säilyivät lähes ennallaan maaliskuisessa. Koronvaihtosopimusten korot laskivat vuoden alun tasolle epävarmuuden lisääntymisen ja keskuspankin ilmoitusten seurauksena.

Osakekurssit nousivat hieman kauppasodan uhan aiheuttamasta epävarmuudesta huolimatta. Kansainvälisen politiikan huolien seurauksena öljy kallistui selvästi.

Suomen talous jatkoi vahvassa ja laaja-alaisessa kasvussa keväällä. Uusia työpaikkoja syntyi runsaasti ja työttömyysaste laski selvästi. Talouden kehitys oli yhä tasapainoista. Vaihtotase säilyi ylijäämäisenä, ja hintakehitys oli maltillista. Asuntomarkkinoilla hinnat nousivat keskimäärin vain hieman. Asuntojen hinnat nousivat yhä lähinnä suurimmissa taajamissa.

Luottamus talouteen oli korkealla tasolla, mutta laski vuoden alun lukemista. Kuluttajien luottamus omaan talouteen säilyi hyvänä, mutta luottamus Suomen talouteen heikkeni.

Suomen talous kasvaa lähiaikoina edelleen suotuisasti, mutta vauhti alkaa vähitellen hidastua. Suurimmat riskit liittyvät kansainvälisen politiikan aiheuttamaan epävarmuuteen.

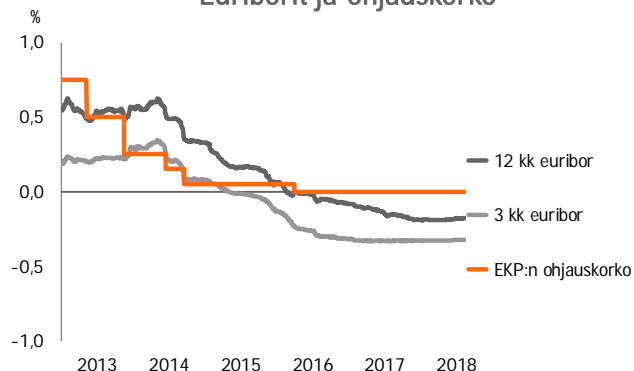
Kotitalouksien luottokannan kasvu jatkui maltillisena vuoden toisella kvartaalilla. Asuntolainakannan kasvu pysyi 2 prosentin tuntumassa. Uusien nostettujen asuntolainojen keskimääräinen korko laski katsauskaudella mittaushistoriansa alimmalle tasolle. Asuntoyhteisöluottokannan vahva kehitys tuki yritysluottokannan kasvua. Pankkibarometri ennakoii kotitalouden luotonkysynnän jatkuvan viime vuotta pirteämpänä.

Talletuskannan vuosikasvu hidastui toisella vuosineljänneksellä. Kotitaloustalletusten kasvu jatkui maltillisena. Yritystalletusten kasvu osoitti hidastumisen merkkejä. Julkisyhteisötalletuskannan muutos on vaihdellut voimakkaasti alkuvuonna.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kasvoi vuoden toisella neljänneksellä 0,8 prosenttia 115,3 miljardiin euroon. Kasvu johtui suotuisasta markkinakehityksestä, sillä rahastojen nettomerkinnot vähenivät 517 miljoonaa euroa.

Suomen talouden vahva vire tukee vakuutusalaan, mutta kireänä jatkuva hintakilpailu painoi edelleen maksutulon kehitystä. Erityisesti henkilöasiakkaiden liikennevakuutuksissa hintakilpailu oli kireää.

Euriborit ja ohjaukorko

Lähde: Suomen Pankki

BKT

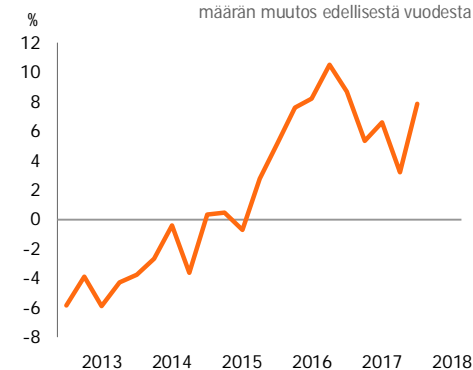
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit

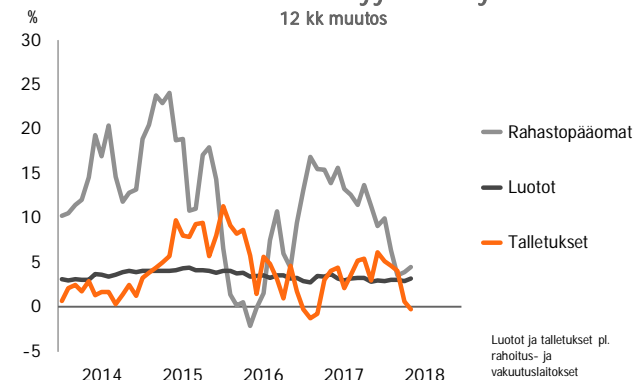
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

12 kk muutos

Luotot ja talletukset pl. rahoitus- ja vakuutuslaitokset

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitustutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1–6/ 2018	1–6/ 2017*	Muutos, %	4–6/ 2018	4–6/ 2017*	Muutos, %	1–12/ 2017*
Korkokate	127	120	5,6	66	65	1,1	259
VakuutusKate	273	248	10,0	144	137	4,9	459
Nettopalkkiotuotot	-6	0		-2	0		-17
Sijoitustoiminnan nettotuotot	145	186	-22,4	67	83	-18,7	390
Liiketoiminnan muut tuotot	16	10	60,9	4	4	-0,6	26
Tuotot yhteensä	555	565	-1,8	279	289	-3,5	1 117
Henkilöstökulut	96	84	14,1	50	41	23,5	164
Poistot ja arvonalentumiset	36	29	24,3	21	15	38,2	64
Liiketoiminnan muut kulut	180	160	12,7	96	79	21,0	339
Kulut yhteensä	311	272	14,3	167	135	23,7	568
Saamisten arvonalentumiset	5	-11		-5	-7	-30,4	-12
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-1	-1	1,5	0	0	0,6	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-4			-13			
Tulos ennen veroja yhteensä	244	280	-13,1	94	147	-36,0	535

Vuoden 2017 vertailulukuja on muutettu liite 1 Laadintaperiaatteissa kuvatulla tavalla IFRS 15:n voimaantulon seurauksena.

Tammi-kesäkuu

Konsernin tulos ennen veroja oli 244 miljoonaa euroa (280). Tuotot laskivat 1,8 prosenttia ja kulut kasvoivat 14,3 prosenttia vertailukaudesta. Tuottoja kasvattivat korko- ja vakuutuskatteet ja pienensivät sijoitustoiminnan nettotuotot. Katsauskauden kuluja kasvattivat etenkin ICT-kulut ja viranomaismaksut. Arvonalentumisten palautukset paransivat katsauskauden tulosta.

Korkokate kasvoi 127 miljoonaan euroon (120). Johdannaistoiminta kasvatti Muu toiminta -segmentin korkokatetta, pankkitoiminnan korkokatetta se puolestaan pienensi. Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi vuodessa 9,3 prosenttia. VakuutusKate kasvoi 273 miljoonaan euroon (248) vakuutusmaksutuottojen kasvettua ja korvauskulujen pienentyttyä vertailukaudesta, jolloin diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 26 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksutuottoja paransi yritysasiakkaiden vakuutusmaksutuottojen kasvu, mutta lisääntynyt hintakilpailu heijastui henkilöasiakkaiden tuottojen kehitykseen, jotka jäivät vertailukauden tasolle.

Nettopalkkiotuotot jäivät 6 miljoonaa euroa negatiivisiksi (0). Palkkiotuotot laskivat 1,5 prosenttia, ja niitä pienensivät vertailukautta pienempien maksupalvelupalkkioiden ja arvopaperivälityksen tuotot. Palkkiokulut kasvoivat 5,6 prosenttia. Konserni maksaa jäsenpankeille vahinkovakuutusten ja johdannaisten myynnistä palkkioita, jotka kasvattavat palkkiokuluja ja kääntävät nettopalkkiotuotot negatiivisiksi. Johdannaistuotteista maksetut palkkiot jäsenpankeille kasvoivat vertailukaudesta. Palkkiokulut ilman jäsenpankeille maksettuja palkkioita pienensivät vertailukaudesta maksuliikekulujen ja arvopaperivälityksen kulujen laskun johdosta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 145 miljoonaa euroa (186). Osaan vahinkovakuutuksen oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach), mikä pienensi katsauskauden tulosta 4 miljoonaa euroa. Nettomääräisesti sijoitustoiminnan tuotot pienensivät 46 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 0,5 prosenttia (1,5).

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 111 miljoonaa euroa (127) ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 44 miljoonaa euroa (73). Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyi johdannaistoiminnasta 70 miljoonaa euroa (125). Myyntivoitot ja tulosvaikutteiset käyvän arvon muutokset sijoituksista olivat 61 miljoonaa euroa (35). Osingot ja voitto-osuudet olivat 19 miljoonaa euroa (35).

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat ja olivat 16 miljoonaa euroa (10). Tuottoja kasvattivat ryhmän muilta luottolaitoksilta saadut palvelumaksut sekä takaustuotot.

Kokonaiskulut kasvoivat 14,3 prosenttia 311 miljoonaan euroon (272). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta 12 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluja kasvatti henkilöstömäärän kasvu vertailukaudesta etenkin vahinkovakuutuksessa. Poistoja kasvatti lähinnä ICT-investointeihin liittyvä poistojen ja arvonalentumisten kasvu 7 miljoonalla eurolla. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat ICT-kulujen kasvu 10 miljoonalla eurolla ja viranomaismaksut 10 miljoonalla eurolla. Kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostui ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Kehittämisestä suurin osa kohdistui nykyliiketoimintaan. Kehittämismenot olivat tammi-kesäkuussa 51 miljoonaa euroa (48). Nämä sisältävät

lisenssimaksuja, ostettuja palveluita, muita hankkeisiin liittyviä ulkoisia kustannuksia sekä omaa työtä. Kehittämismenoista on aktivoitu 18 miljoonaa euroa (24).

Saamisten arvonalentumiset nettona paransivat tulosta 5 miljoonaa euroa odotettavissa olevien luottotappioiden palautusten johdosta. Vertailukaudella arvonalentumiset pienensivät tulosta 11 miljoonaa euroa. Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot luottojen osalta paransivat tulosta nettona 3 miljoonaa euroa ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien tase-erien sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten osalta 2 miljoonaa euroa.

Huhti–kesäkuu

Tulos ennen veroja laski 94 miljoonaan euroon (147). Tuotot pienensivät 3,5 ja kulut kasvoivat 23,7 prosenttia. Tuottoja pienensivät sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyvät vertailukautta pienemmät käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, ja kuluja kasvattivat toisella vuosineljänneksellä maksetut viranomaismaksut ja henkilöstökulujen kasvu.

Korkokate kasvoi vertailukaudesta 1 miljoonaa euroa ja oli 66 miljoonaa euroa (65). Vakuutuslasku kasvoi 7 miljoonaa euroa ja oli 144 miljoonaa euroa (137). Nettopalkkiotuotot olivat 2 miljoonaa euroa negatiiviset (0). Palkkiotuotot jäivät hieman vertailukaudesta. Palkkiokuluja kasvattivat jäsenpankeille maksetut palkkiot, jotka olivat 6 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Sijoitustoiminnan nettotuotot jäivät vertailukaudesta ja olivat 67 miljoonaa euroa (83). Tuottoja pienensivät johdannaistoiminnan nettotuotot.

Kulut yhteensä kasvoivat vertailukaudesta 32 miljoonaa euroa ja olivat 167 miljoonaa euroa (135). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta 10 miljoonaa euroa, mikä johtui pääosin henkilöstömäärän kasvusta vahinkovakuutuksessa. Poistot ja arvonalentumiset kasvattivat kuluja vertailukaudesta 6 miljoonaa euroa, ICT-kulut 8 miljoonaa euroa ja viranomaismaksut 9 miljoonaa euroa.

Katsauskauden keskeiset tapahtumat

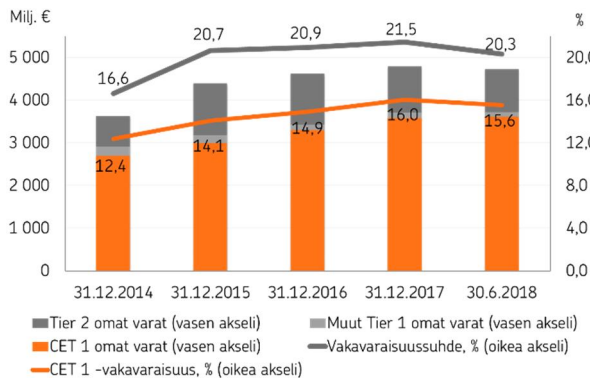
Henkilöstön lakisääteisen työeläketurvan siirtäminen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi

OP Ryhmän henkilöstön lakisääteistä työeläketurvaa hoitavan OP-Eläkekassan hallitus päätti noin 1,1 miljardin euron eläkevastuun siirtämisestä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. Siirron kohteena oleva kanta vastaa noin 90 prosenttia OP-Eläkekassan koko eläkevastuusta. Vastuunsiirto hyväksyttiin OP-Eläkekassan edustajistossa 31.7.2018 ja siirron toteutuminen edellyttää vielä viranomaishyväksynnän. Siirto toteutuu arviolta vuoden 2018 loppuun mennessä. Siirrolla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin tulokseen eikä CET1-vakavaraisuuteen.

Alustavan suunnitelman mukaan jäljelle jäävä eläkevastuu siirtyy Ilmariselle myöhemmin, aikaisintaan vuoden 2020 lopussa. Tämä jäljelle jäävä osuus koostuu pääosin 31.12.2015 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta OP Eläkekassaan siirretyistä OP Vakuutuksen eläkevastuista.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 15,6 prosenttia (16,0). Konsernin tavoite CET1-vakavaraisuudelle on 15 prosenttia.

Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

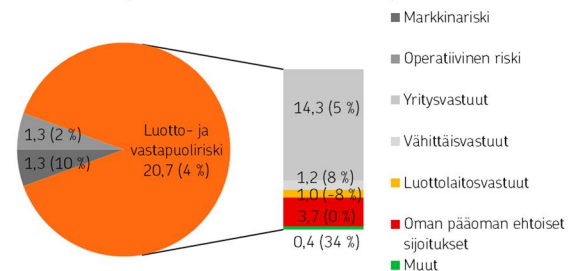
Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 3,6 miljardia euroa (3,6). Ydinpääomaa kasvatti hieman Pankkitoiminta-segmentin tulos.

Kokonaisriski oli katsauskauden lopussa 23,3 miljardia euroa (22,3) eli 4,1 prosenttia suurempi kuin viime vuodenvaihteessa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot nousivat hieman. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiömistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla.

OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2018 edelleen olla asettamatta pankeille syklistä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Finanssivalvonta asetti OP Ryhmän järjestelmäriskipuskuriksi 2 prosenttia 1.7.2019 alkaen.

Kokonaisriski 30.6.2018,
 yhteensä 23,3 mrd. €
 (muutos vuoden alusta 4 %)

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on EKP:n valvonnassa. EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n lisäpääomavaatimus (P2R) on 1,75 prosenttia. Lisäpääomavaatimus huomioiden OP Ryhmän vakavaraisuuden minimitaso on CET1-vakavaraisuudelle 10,8 prosenttia ja vakavaraisuussuhteelle 14,3 prosenttia. Lisäksi EKP on määrittänyt vakavaraisuusohjeistuksen (P2G), jonka määrä on 1,0 prosenttia ja jonka rikkoutuminen ei vaikuttaisi esimerkiksi voitonjakoon. Tämä ohjeistus mukaan lukien OP Ryhmän CET1-vakavaraisuusvaade on 11,8 prosenttia. OP Ryhmän vakavaraisuus ylittää minimitason selvästi. EKP:n harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus ei koske OP Yrityspankkia.

OP Ryhmä sai 2.2.2017 EKP:n päätöksen asettaa OP Ryhmän vähittäisvastuille riskipainolattiat 18 kuukauden määräajaksi. Päätöksen taustalla ovat EKP:n havaitsemat puutteet OP Ryhmän vakavaraisuuden laskennassa käyttämän IRBA-menetelmän (Internal Ratings Based Approach) hallinnointi- ja validointiprosessissa, erityisesti validointien viivästyminen. Puutteet on korjattu ja toimenpiteiden riittävyys on EKP:n arvioitavana. Päätös ei koske OP Yrityspankkia.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimukseksi on asetettu 12,2 miljardia euroa eli 27,6 prosenttia vuoden 2016 lopun kokonaisriskin määrästä. OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli 35 prosentin tasolla vuodenvaihteessa 2017. Samassa yhteydessä SRB vahvisti OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin Single Point of Entryä toimivaan OP Yrityspankkiin.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vakavaraisuusasema oli hieman viime vuodenvaihteen tasoa parempi.

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Omat varat, milj. €*	968	902
Pääomavaade, milj. €*	664	666
Solvenssisuhde, %*	146	135
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	146	135

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 30.6.2018

Luokituslaitos	Lyhyt varainhankinta	Pitkä varainhankinta		
		Näkymä	Näkymä	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 30.6.2018

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service Ltd:stä. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

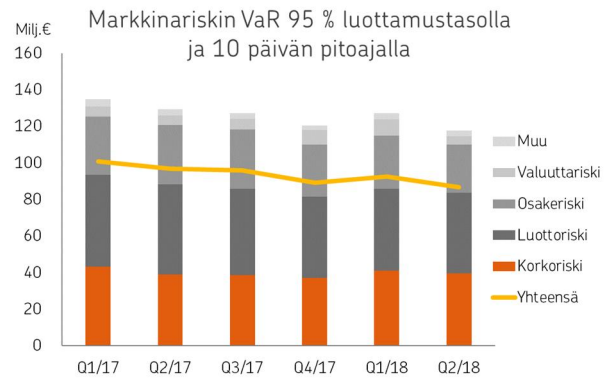
OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

Standard & Poor's vahvisti heinäkuussa 2018 OP Yrityspankki Oyj:n pitkän ja lyhyen varainhankinnan luottoluokitukset sekä OP Vakuutus Oy:n luottoluokituksen ja säilytti luokitusten näkymät vakaina.

Konsernin riskiasema

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saataavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariskiasema oli katsauskaudella vakaa. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 87 miljoonaa euroa (89). VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Etusopijaisten eläkejärjestelyiden riskit liittyvät korko- ja markkinariskisiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä elinajanodotteen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään. Katsauskaudella muihin laajan tuloksen eriin kirjattu etusopijaisten eläkejärjestelyiden nettovelan supistuminen paransi katsauskauden laajaa tulosta ennen veroja 7 miljoonaa euroa (11). Nettovelkaa supisti diskonttauskoron nousu.

Katsauskaudella compliance-toiminnon keskeiset painopisteet liittyivät toiminnan sääntelymukaisuuden varmistamiseen vuosina 2017 ja 2018 voimaan tulleiden uusien sääntelyvaatimusten osalta.

OP Ryhmä on toimittanut vastauksensa Kilpailu- ja kuluttajavirastolta vuonna 2015 saatuun selvityspyyntöön. Viranomaiset selvittävät OP Ryhmän markkina-asemaa vähittäispankkipalveluissa ja vahinkovakuutuslaitosten hinnoittelua. Asia on edelleen viranomais selvityksessä.

Pankkitoiminta

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Ongelmasaamisten yhteismäärä oli 197 miljoonaa euroa (195), Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Ongelmasaamisista 33,6 prosenttia (25,1) muodostui terveistä lainanhoitojoustosaamisista (koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustot tai lainanhoitojoustot, jotka on tehty sopimukseen joka ei ollut järjestämätön). Järjestämättömien saamisten määrä pysyi alhaisena ja oli 0,6 prosenttia (0,7) luotto- ja takauskannasta. Pankkitoiminnassa arvonalentumisten määrä oli 5 miljoonaa euroa positiivinen arvonalentumisten palautusten seurauksena.

Pankkitoiminnan vastuiden jakauma

	30.6.2018	31.12.2017
Pankkitoiminnan kokonaisvastuut*, mrd. euroa	32,7	31,6
josta parhaimmissa luottoluokissa**, %	65,8	68,4
josta muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	33,7	33,0
josta maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,5	0,6
maksukyvyttömiksi luokitellut, milj. euroa	164,0	187,0
Yritys- ja asuntoyhteisövastuut, mrd. euroa	28,2	27,8
pankkitoiminnan kokonaisvastuista, %	86,3	87,9
josta parhaimmissa luottoluokissa (IG), %	63,7	65,4
josta muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	35,7	34,0
josta maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,6	0,7
maksukyvyttömiksi luokitellut, milj. euroa	164,0	187,0
Henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. euroa	1,8	1,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	1,2	1,2
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	1,4	1,0

* mukaan lukien johdannaisten asiakaskaupat

** pois lukien henkilöasiakkaat

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia omista varoista. Asiakasriskejä kattavat omat varat olivat 4,7 miljardia euroa (4,8).

Yritys- ja asuntoyhteisövastuiden merkittävimmät toimialat	30.6.2018	31.12.2017
Energia, %	13,4	14,1
Kauppa, %	10,7	10,7
Palvelut, %	10,6	9,4
Muut toimialat, %	65,4	64,5
Yhteensä	100	100

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 3,0 miljardiin euroon (2,5), joka oli 9,1 prosenttia (7,8) Pankkitoiminnan kokonaisvastuista.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemutoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemutoista vakuutusvelkaa 45 miljoonaa euroa. Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 23 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Sijoitusten riskiasema oli katsauskaudella vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 50 miljoonaa euroa (52). Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisten lisäksi joukkovelkakirjalainoin. Salkun korko- ja luottoriski säilyi vakaana. Vakuutusvelan korkoriskin suojausastetta on nostettu merkittävästi.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Markkinariski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkina-arvoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Sijoitusten määrä laski hieman, eikä omaisuuslajijakaumassa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistresskenaariota osalta.

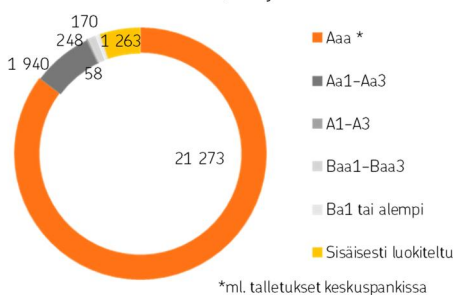
OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Säätelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia vuoden 2018 alusta alkaen. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli kesäkuun lopussa 148 prosenttia.

Likviditeettireservi

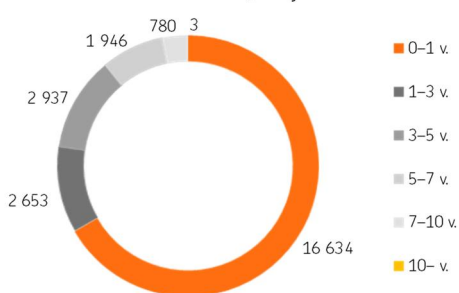
Mrd. €	30.6.2018	31.12.2017	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	15,6	12,8	21,5
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	7,7	9,1	-14,8
Yhteensä	23,3	21,9	6,4
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,7	1,5	13,6
Likviditeettireservi markkina-arvoin	25,0	23,3	6,9
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,7	0,1
Likviditeettireservi vakuusarvoin	24,3	22,7	7,1

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamisia ja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.6.2018, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 30.6.2018, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta- ja Pankkitoiminta-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 14,2 prosenttia muodostui OP Ryhmän (pl. OP Yrityspankki -konserni) vastuista.

Nämä vastuut vähenivät katsauskauden aikana 893 miljoonaa euroa eli 8,1 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muun toiminnan vastuiden jakauma

	30.6.2018	31.12.2017
Muun toiminnan kokonaisvastuut, mrd. euroa	39,1	37,6
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	17,1	18,1
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	20,4	18,1
Yritys- ja asuntoyhteisö-vastuut, mrd. euroa	1,6	1,4
josta parhaimmissa luottoluokissa, %	98,7	98,6
josta muissa luottoluokissa, %	1,3	1,4
Henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. euroa	0,0	0,0

Segmenttien tulos

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto päätti 6.6.2018 OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnan uudesta työnjaosta, mikä tulee muuttamaan segmenttirakennetta vuoden 2019 alusta. OP Ryhmä siirtyy julkaistavassa osavuositarkastus- ja tilinpäätösraportoinnissa uusien segmenttien mukaiseen raportointiin vuoden 2019 ensimmäisestä osavuositarkastuksesta lukien. OP Yrityspankki -konsernin segmenttirakennetta tullaan päivittämään vastaavasti. Siirtymäaikana konsernin liiketoimintasegmentit raportoidaan aiemman segmenttirakenteen mukaisina, missä konsernin liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta ja Vahinkovakuutus. Terveys- ja hyvinvointiliiketoiminta sisältyy Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta, esimerkiksi OP Ryhmää ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 9,6 prosenttia ja oli 183 miljoonaa euroa (167).
- Luottokanta kasvoi vuodessa 9,3 prosenttia 21,0 miljardiin euroon.
- Arvon alentumisten palautusten johdosta arvonalentumiset kasvattivat tulosta 5 miljoonaa euroa (-11). Järjestämättömät saamiset olivat 0,6 prosenttia (0,7) luotto- ja takauksista.
- Pankkitoiminnan merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat rahoituksen ja maksamisen järjestelmien kehittämiseen.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. €	1–6/2018	1–6/2017	Muutos, %	1–12/2017
Korkokate	164	170	-3,8	348
Nettopalkkiotuotot	33	68	-51,0	129
Sijoitustoiminnan nettotuotot	68	14		18
Liiketoiminnan muut tuotot	9	5	73,0	24
Tuotot yhteensä	274	257	6,5	520
Henkilöstökulut	32	27	16,4	54
Poistot ja arvonalentumiset	6	5	10,3	11
Liiketoiminnan muut kulut	59	47	25,2	98
Kulut yhteensä	96	79	21,2	163
Saamisten arvonalentumiset	5	-11		-12
Tulos ennen veroja	183	167	9,6	344
Kulu-tuotto-suhde, %	35,1	30,8		31,4
	30.6.2018	30.6.2017	Muutos, %	31.12.2017
Luottokanta, mrd. €	21,0	19,2	9,3	20,1
Takauskanta, mrd. €	2,4	2,5	-2,6	2,4
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,24	1,38		1,25
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauksista, %*	0,6	0,7	-0,1**	0,7
Henkilömäärä	669	620		628

* Järjestämättömyillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuneita asiakkaiden taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja.

** Suhdeluvun muutos.

Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi vuodessa 9,3 prosenttia 21,0 miljardiin euroon. Takauskanta oli 2,4 miljardia euroa (2,4) ja sitovat nostamattomat luottolimiitit olivat 4,5 miljardia euroa (4,5).

OP Yrityspankki on välittäjänä kahdessa Euroopan investointirahaston (EIR) takaamassa rahoitusohjelmassa, jotka

ovat mahdollistaneet yhteensä 300 miljoonan euron rahoituksen pk-yrityksille. EIR antaa luotoille 50 prosentin riskinjakotakauksen. Ohjelmat on suunnattu kasvavien ja innovatiivisten yritysten hankkeisiin sekä investointeihin. Alkuperäiset 2016 ja 2017 allekirjoitetut rahoitusohjelmat on täytetty, ja yrityslainoja on myönnetty rahoitusohjelmista yli 400 kpl. OP on allekirjoittanut heinäkuussa 2018 takausohjelman

korotuksen, joka mahdollistaa 150 miljoonan euron rahoituksen pk-yrityksille aiemman 300 miljoonan lisäksi. Maaliskuussa 2016 allekirjoitettu rahoitusohjelma on tarkoitettu alle 500 henkilöä työllistävälle yrityksille, ja tammikuussa 2017 allekirjoitettu ohjelma alle 250 henkilöä työllistävälle yrityksille.

Odotukset korkojen noususta kasvattivat korkosuojien myyntiä henkilö- ja yritysasiakkaille.

Pankkitoiminnan tulos

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 9,6 prosenttia 183 miljoonaan euroon (167). Tuotot kasvoivat 6,5 prosenttia ja kulut 21,2 prosenttia. Kulujen kasvun seurauksena kulu-tuotto-suhde heikkeni 35,1 prosenttiin (30,8).

Johdannaistoiminta laski korkokatetta 3,8 prosenttia 164 miljoonaan euroon (170).

Pankkitoiminnan nettopalkkiotuotot laskivat 51,0 prosenttia 33 miljoonaan euroon (68). Nettopalkkiotuottojen laskuun on syynä tiettyjen johdannaistoiminnan asiakastuottojen sisällyttäminen katsauskaudella Pankkitoiminnan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Vertailukaudella nämä sisältyivät nettopalkkiotuottoihin.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat vertailukaudesta 54 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti 16 miljoonan euron osakkeisiin liittyvä myyntivoitto. Johdannaistoiminta kasvatti erään sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Johdannaistoimintaan liittyvä CVA-arvostus paransi tulosta 7 miljoonaa euroa (16).

Liiketoiminnan muita tuottoja kasvattivat ryhmän muilta luottolaitoksilta saadut palvelumaksut sekä takaustuotot, jotka olivat 4 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat.

Pankkitoiminnassa arvonalentumisten määrä oli 5 miljoonaa euroa positiivinen arvonalentumisten palautusten seurauksena. Järjestämättömät saamiset olivat 0,6 (0,7) prosenttia luotto- ja takaukskannasta.

Pankkitoiminnan kulut olivat 96 miljoonaa euroa (79). Henkilöstökulut kasvoivat 4 miljoonaa euroa vertailukaudesta 32 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat vertailukaudesta 12 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti Rahoitusvakuusviraston vakuusmaksut. ICT-kulut olivat 27 miljoonaa euroa (27) miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutus

- Tulos ennen veroja laski 39 prosenttia ja oli 60 miljoonaa euroa (98).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,3 prosenttia.
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 91,9 prosenttia (92,5) ja operatiivinen liikekulusuhde 20,8 prosenttia (20,1). Yhdistetty kulusuhde oli 93,3 prosenttia (94,0).
- Sijoitustoiminnan nettotuotot väliaikainen poikkeusmenettely huomioiden olivat 20 miljoonaa euroa (64). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 14 miljoonaa euroa (78).
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja aloitettuun perusjärjestelmäuudistukseen.

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. €	1–6/2018	1–6/2017	Muutos, %	1–12/2017
Vakuutusmaksutuotot	733	710	3,3	1 432
Korvauskulut	458	459	-0,3	970
Muut kulut	2	2	-30,6	3
Vakuutuskate	273	248	10,2	459
Sijoitustoiminnan nettotuotot	22	64	-65,5	176
Muut nettotuotot	-27	-32	-16,3	-68
Tuotot yhteensä	269	280	-4,1	568
Henkilöstökulut	60	52	14,3	102
Poistot ja arvonalentumiset	29	23	28,3	50
Liiketoiminnan muut kulut	117	106	9,9	221
Kulut yhteensä	206	182	13,5	373
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-1	-1	1,5	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely	-2			
Tulos ennen veroja	60	98	-39,0	193
Yhdistetty kulusuhde, %	93,3	94,0		97,6
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	91,9	92,5		96,1
Operatiivinen vahinkosuhde, %	71,0	72,4		75,8
Operatiivinen liikekulusuhde, %	20,8	20,1		20,3
Operatiivinen riskisuhde, %	64,4	66,0		69,3
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	27,4	26,5		26,9
Solvenssisuhde (Solvenssi II), %*	146	162		135
Suurvahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno	57	36		78
Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin (run off -tulos)	16	19		35
Henkilömäärä	2 151	1 774		1 774

*Luku on esitetty siirtymäsäännökset huomioiden.

Yritysassiakkaiden ja Baltian vakuutusmaksutuotot kasvoivat. Henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuotot jäivät vertailukauden tasolle hintakilpailun vaikutuksesta. Piristynyt talouskehitys heijastui yritysasiakkaiden maksutuottojen kehitykseen.

Pankki- ja vakuutusasioinnista kertyviä OP-bonuksia käytettiin 1 179 000 vakuutuslaskuun (1 179 000), joista 174 000 laskua (158 000) maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla

maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 58 miljoonaa euroa (57).

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä aloitettuun perusjärjestelmien uudistamiseen. Verkko- ja mobiiliasioinnin kehittäminen niin vakuutus- kuin korvauspalvelussa on vahinkovakuutuksen keskeisiä painopisteitä.

Katsauskaudella uudistettiin moottoripyörävakuutus, jonka myynti alkoi huhtikuun alussa.

Virossa vahinkovakuutustoimintaa harjoittava Seesam Insurance AS -yhtiö sivuliikkeineen myydään Vienna Insurance Groupille. Yrityskaupan on tarkoitus toteutua vuoden 2018 aikana, mikäli kaupalle saadaan viranomaisten hyväksyntä ja kaupan edellytykset muutoin täyttyvät.

Vahinkovakuutuksen tulos

Tulos ennen veroja oli 60 miljoonaa euroa (98). Vakuutuskauteen kasvoi 10,2 prosenttia 273 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan nettotuotot väliaikainen poikkeusmenettely huomioiden olivat 20 miljoonaa euroa (64). Sijoitusten myyntivoitot olivat 1 miljoonaa euroa (29).

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 91,9 prosenttia (92,5). Operatiiviset tunnusluvut vertailukaudella sisältävät diskonttokoron muutosten vaikutukset, mutta eivät sisällä poistoja yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä. Diskonttokoron lasku kasvatti vertailukauden korvauskuluja 26 miljoonaa euroa ja heikensi operatiivista yhdistettyä kulusuhdetta 3,6 prosenttiyksikköä.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1-6/2018	1-6/2017	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	391	390	0,4
Yritysassiakkaat	309	290	6,8
Baltia	32	30	6,4
Yhteensä	733	710	3,3

Korvauskulut ilman diskonttokoron laskua kasvoivat 5,6 prosenttia. Uusista omaisuuden ja toiminnan suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi-kesäkuussa kirjattiin 57 (46) uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 57 miljoonaa euroa (36). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisäateisten eläkkeiden korvausvastuun muutos oli vertailukautta suurempi. Tammi-kesäkuussa eläkkeiden korvausvastuun muutos oli 6 miljoonaa euroa (-7).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta paransivat vakuusteknistä katetta 16 miljoonaa euroa (19). Operatiivinen vahinkosuhte oli 71,0 prosenttia (72,4). Operatiivinen riskisuhte ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 64,4 prosenttia (66,0).

Kulut kasvoivat 13,5 prosenttia ICT-kulujen ja poistojen kasvun sekä terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan laajentumisen johdosta ja olivat 25 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella. Operatiivinen liikekulusuhde oli 20,8 prosenttia (20,1). Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 27,4 prosenttia (26,5).

Operatiivinen vakuustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	1-6/2018		1-6/2017	
	Kate, milj. €	CR, %	Kate, milj. €	CR, %
Henkilöasiakkaat	49	87,5	57	85,3
Yritysassiakkaat	9	97,2	-6	102,2
Baltia	2	93,4	2	91,8
Yhteensä	60	91,9	53	92,5

Hintakilpailun kiristyminen rasitti henkilöasiakasliiketoiminnan kannattavuutta.

Sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 14 miljoonaa euroa (78). Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisen vakuutusvelan arvonmuutos.

Sijoituskannan jakauma

%	30.6.2018	31.12.2017
Joukkolainat ja korkorahastot	69,1	68,0
Vaihtoehtoiset sijoitukset	4,4	4,7
Osakkeet	7,9	8,5
Pääomasijoitukset	2,1	1,9
Kiinteistöt	8,7	8,3
Rahamarkkinat	7,9	8,5
Yhteensä	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli katsauskauden lopussa 3 839 miljoonaa euroa (3 903). Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 96 prosenttia (95) ja 62 prosenttia (65) sijoituksista oli vähintään A--luokitelluissa saamisissa. Katsauskauden lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 4,4 (5,1).

Suorien joukkovelkakirjalainasijoitusten keskimääräinen tuotto oli eräpäivään instrumenttien hankintahinnalla laskettuna (running yield) 1,5 prosenttia (1,7).

Terveys ja hyvinvointi

Pohjola Terveys Oy:n viides sairaala avattiin Turkuun toukokuussa, jolloin sairaalaverkosto valmistui. Viisi Pohjola Terveys sairaalaa Helsingissä, Tampereella, Oulussa, Kuopiossa ja Turussa tarjoavat kattavat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut, tutkimukset, leikkauspalvelut sekä kuntoutuksen. Tulevina vuosina Pohjola Terveys verkostoa täydennetään valtakunnallisen lääkärikeskusverkoston rakentamisen kautta. Loppuvuonna 2018 avataan ensimmäiset Pohjola Terveys lääkärikeskukset Lappeenrantaan ja Poriin. Ne ovat täyden palvelun lääkärikeskuksia, joissa tarjotaan yleis- ja erikoislääkäreiden palveluita henkilö- ja työterveysasiakkaille.

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli 1 miljoona euroa (16).
- Tulos sisälsi saamistodistusten myyntivoittoja 18 miljoonaa euroa (12) ja osinkotuottoja 4 miljoona euroa (7).
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Muu toiminta -segmentin avainlukuja

Milj. €	1-6/2018	1-6/2017	Muutos, %	1-12/2017
Korkokate	-26	-39	-33,7	-68
Nettopalkkiotuotot	-16	-43	-62,2	-94
Sijoitustoiminnan nettotuotot	54	107	-49,6	195
Liiketoiminnan muut tuotot	4	5	-17,1	8
Tuotot yhteensä	16	31	-47,2	41
Henkilöstökulut	4	4	3,9	8
Muut kulut	11	11	2,6	36
Kulut yhteensä	15	15	0,8	43
Saamisten arvonalentumiset	0	0		0
Tulos ennen veroja	1	16	-92,0	-2
Saamiset ja velat yhteenliittymän keskusyhteisölle ja jäsenluottolaitoksille, nettorahoitusasema, mrd. €	-2,3	0,6		-0,1
Henkilömäärä	49	50	-1,7	50

Muun toiminnan tulos

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 1 miljoona euroa (16). Markkinariskipositoiden tulosheikennys heikensi tulosta vertailukaudesta. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 44 miljoonaa euroa negatiivinen. Vertailukaudesta tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 35 miljoonaa euroa positiivinen.

Johdannaistoiminta kasvatti korkokatetta ja laski sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Konsernin kirjauskäytännön mukaan johdannaisinstrumenttien tuottoja sisältyy sekä korkokatteeseen että kaupankäynnin nettotuottoihin. Tuottojen jakautuminen näiden tuloslaskelmaerien kesken saattaa vaihdella merkittävästi riippuen positionhoidossa kulloinkin käytettävistä johdannaisinstrumenteista. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 54 miljoonaa euroa (107). Ne laskivat vertailukaudesta 53 miljoonaa euroa johdannaistoiminnan tuottojen pienentymisen johdosta. Lisäksi sijoitustoiminnan nettotuottoja heikensivät tiettyjen johdannaistuotteiden asiakastuottojen siirtyminen katsauskauden alusta suoraan Pankkitoimintaan. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 18 miljoonaa euroa (12) ja osinkotuottoja 4 miljoonaa euroa (7). Vertailukaudesta osinkotuottoihin sisältyi Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa 7 miljoonaa euroa.

Nettopalkkiotuotot olivat 16 miljoonaa euroa negatiiviset (-43). Johdannaisten myynnin palkkioita tuloutuu Muuhun toimintaan, josta palkkiot hyvitetään Pankkitoimintaan. Palkkiohyvykset kääntävät Muun toiminnan nettopalkkiotuotot negatiivisiksi. Nettopalkkiotuotot kuitenkin kasvoivat vertailukaudesta, sillä katsauskauden alusta tiettyjen johdannaistuotteiden

asiakastuotot sisällytettiin suoraan Pankkitoimintaan, mikä pienensi Muu toiminta -segmentistä hyvitetäviä palkkiokuluja.

OP Yrityspankin rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. OP Yrityspankki laski liikkeeseen pitkäaikaisia senior-ehtoisia joukkovelkakirjalainoja tammi-kesäkuussa yhteensä 1,4 miljardia euroa. Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla laskettiin toukokuussa liikkeeseen kaksi 500 miljoonan euron senior-ehtoista joukkovelkakirjalainaa, toinen maturiteetiltaan kolme vuotta ja toinen seitsemän vuotta.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen sekä TLTRO-II-rahoituksen keskimarginaali oli kesäkuussa 17 korkopistettä (19).

Yhteenliittymän keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten sijoitukset OP Yrityspankkiin olivat katsauskauden päättyessä 2,3 miljardia euroa suuremmat kuin niiden keskuspankista ottama rahoitus. Nettoaseman kehitykseen on vaikuttanut erityisesti OP Asuntoluottopankin katettu joukkovelkakirjalainahankinta, joka ohjautuu aiempaa enemmän osuuspankkien sijoituksina keskuspankkiin.

OP Ryhmän keskuspankkina toimiva OP Yrityspankki Oyj on allekirjoittanut sitoumuksen uuteen kansainväliseen valuutta- ja valuuttajohdannaiskaupan eettiseen ohjeistukseen. FX Global Code -ohjeistuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ja parantaa valuuttamarkkinoiden likviditeettiä ja toimivuutta sekä tehdä valuutta- ja valuuttajohdannaismarkkinoilla toimimisesta avointa, reilua ja läpinäkyvää. FX Global Code on laadittu keskuspankkien ja markkinatoimijoiden yhteistyönä Baselin pankkivalvontakomitean suunnitelmien pohjalta. FX Global Code julkaistiin alun perin toukokuussa 2017 tarkoituksenaan

muodostua yhtenäiseksi ja kiinteäksi osaksi valuutta- ja valuuttajohdannaistukkumarkkinaa.

Konsernin rakennejärjestelyt

Virossa vahinkovakuutustoimintaa harjoittava Seesam Insurance AS -yhtiö sivuliikkeineen myydään Vienna Insurance Groupille. Kauppari allekirjoitettiin 18.12.2017. Yrityskaupan toteutuminen edellyttää viranomaisten hyväksynnän.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilöstön määrä kasvoi vuodenvaihteesta etenkin vahinkovakuutustoiminnassa. Katsauskaudella selkiytettiin OP Ryhmän keskitettyjen palveluiden ja OP Vakuutuksen työnjakoa, jonka seurauksena OP Vakuutuksen henkilömäärä kasvoi. Henkilöstön määrä kasvoi edelleen terveys- ja hyvinvointipalveluissa, kun Pohjola Terveystalon sairaala aloitti toimintansa toukokuussa. Pankkitoiminnan henkilömäärää kasvattivat ryhmän sisäiset järjestelyt. Vertailuvuoden henkilöstön määrää pankkitoiminnassa laski OP Yrityspankin back office -toimintojen siirto OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin.

Henkilöstön määrä

	30.6.2018	31.12.2017
Pankkitoiminta	669	628
Vahinkovakuutus	2 151	1 774
Muu toiminta	49	50
Yhteensä	2 869	2 452

Pääjohtaja ja OP Yrityspankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Reijo Karhinen jäi johtajasopimuksensa mukaiselle eläkkeelle 31.1.2018. OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto nimitti 20.9.2017 oikeustieteen maisteri, MBA ja tekniikan tohtori Timo Ritakallion OP Ryhmän uudeksi pääjohtajaksi 1.3.2018 alkaen. Nimityksen myötä hänestä tuli myös OP Yrityspankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Timo Ritakallio siirtyi OP Ryhmään Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtajan paikalta. Hallituksen puheenjohtajan tehtäviä hoiti 1.–28.2.2018 ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen.

Toimitusjohtaja Jouko Pölönen erosi 30.4.2018 siirtyäkseen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtajaksi. Hannu Jaatinen toimii vt. toimitusjohtajana uuden toimitusjohtajan aloittamiseen asti. OP Yrityspankin uudeksi toimitusjohtajaksi on nimitetty tekniikan lisensiaatti Katja Keitaanniemi. Hän siirtyy OP Ryhmään Finnvera Oyj:n liiketoimintajohtajan tehtävästä. Keitaanniemi aloittaa 6.8.2018 ja raportoi ryhmän pääjohtajalle Timo Ritakalliolle. Hannu Jaatinen on nimetty toimitusjohtajan sijaiseksi 6.8.2018 alkaen.

Hallituksen jäsen Jari Himanen erosi hallituksen jäsenyydestä 6.5.2018 siirtyäkseen OP Suur-Savon toimitusjohtajaksi. Jari Himanen on ollut hallituksen jäsen vuodesta 2016 lähtien.

Hallituksen jäseneksi nimitettiin 2.7.2018 lähtien OP Ryhmän lakiasiat ja compliance -vastuualueen johtaja, oikeustieteiden kandidaatti, LL.M. Eur. Tiia Tuovinen.

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahostosta. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä digitaalisen asioinnin. Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahostossa.

Vuosille 2017–19 on vahvistettu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä. Palkitsemisjärjestelmä 2017–19 noudattelee edellisen kolmivuotisen ansaintajakson pääperiaatteita. Lisäksi henkilöstölle suunnattu OP Ryhmän henkilöstörahoston palkitsemisjärjestelmä jatkuu vuoden ansaintajaksoin.

Loppuvuoden näkymät

Maailman talouden ja Euroalueen talouden talousnäkymät ovat edelleen suotuisat, vaikka Euroalueen talouskasvu jäikin toisella vuosineljänneksellä hieman odotuksista. Vahvan talouskehityksen johdosta Euroopan keskuspankki on vähitellen normalisoimassa rahapolitiikkaansa. Myös Suomen talouskehitys on ollut suotuisaa. Talouden kasvu on ollut vahvaa ja laaja-alaisesta, työllisyys on vahvistunut, vaihtotase säilynyt ylijäämäisenä ja luottamus talouteen on korkealla tasolla.

Talouskehityksen arvioidaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa myönteisenä, vaikka Suomen talouden kasvuvauhdin arvioidaan hidastuvan. Lähiaikojen suurimmat riskit liittyvät rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntymiseen sekä poliittiseen ympäristöön. Pidemmällä aikavälillä riskinä on talouskasvun jääminen vaatimattomaksi, jos taloutta ei kyetä uudistamaan riittävästi väestön ikääntyessä ja digitalisaation edetessä.

Finanssialan toimintaympäristö on ollut kokonaisuudessaan varsin suotuisa. Matala markkinakorkotaso on hidastanut pankkien korkokorotusten kasvua ja heikentänyt vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja, mutta parantanut samalla myös asiakkaiden luotonhoitokykyä. Arvonalentumiset ovat erittäin matalalla tasolla. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen, toimintaympäristön digitalisoitumiseen, perinteisen toimialan ulkopuolelta tulevaan kilpailuun ja monimutkaistuvaan sääntelyyn. Toimialamurros uhkaa tulevina vuosina hidastaa kasvua ja rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas uudistumisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen uudistumisen välttämättömyyttä sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2017. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuuskijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisten

kehitykseen, markkinoiden kasvuvauhtiin, kilpailutilanteen muutoksiin ja suurvahinkojen vaikutukseen korvausmenoon. Vuoden 2018 alussa käyttöön otetun IFRS 9 -standardin arvioidaan lisäävän lyhyen aikavälin tulosvolatiliteettiä ja vähentävän heti käyttöönottonsa jälkeen sijoitustoiminnan tuottoja.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Tuloslaskelma

Milj. €	Lite	4-6/ 2018	4-6/ 2017	1-6/ 2018	1-6/ 2017
Korkokate	3	66	65	127	120
Vakuutuskate	4	144	137	273	248
Nettopalkkiotuotot	5	-2	0	-6	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	67	83	145	186
Liiketoiminnan muut tuotot		4	4	16	10
Tuotot yhteensä		279	289	555	565
Henkilöstökulut		50	41	96	84
Poistot ja arvonalentumiset		21	15	36	29
Liiketoiminnan muut kulut		96	79	180	160
Kulut yhteensä		167	135	311	272
Saamisten arvonalentumiset	7	-5	-7	5	-11
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0	0	-1	-1
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-13		-4	
Tulos ennen veroja		94	147	244	280
Tuloverot		17	23	47	48
Kauden tulos		77	123	196	232
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		76	123	193	231
Määräysvallattomille omistajille		1	1	4	1
Kauden tulos		77	123	196	232
Laaja tuloslaskelma					
Kauden tulos		77	123	196	232
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		4	8	7	11
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		-22	5	-59	5
Rahavirran suojauksesta		1	-1	-1	-1
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		13		4	
Muuntoerot		0	0	0	0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-1	-2	-1	-2
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		4	-1	12	-1
Rahavirran suojauksesta		0	0	0	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-3		-1	
Kauden laaja tulos		74	133	157	244
Laajan tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		73	132	153	242
Määräysvallattomille omistajille		1	1	4	2
Kauden laaja tulos		74	133	157	244

Tase

Milj. €	Liite	30.6. 2018	31.12. 2017
Käteiset varat		15 578	12 825
Saamiset luottolaitoksilta		8 031	9 294
Johdannaissopimukset	10	3 642	3 426
Saamiset asiakkailta	12	20 999	20 120
Sijoitusomaisuus		15 865	16 144
Aineettomat hyödykkeet		762	777
Aineelliset hyödykkeet		119	115
Muut varat		1 923	1 708
Verosaamiset		61	35
Varat yhteensä		66 980	64 445
Velat luottolaitoksille		14 230	14 035
Johdannaissopimukset		3 280	3 216
Velat asiakkaille		18 603	18 837
Vakuutusvelka	13	3 392	3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	19 144	16 791
Varaukset ja muut velat		2 319	2 307
Verovelat		429	419
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 527	1 547
Velat yhteensä		62 923	60 295
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	15	73	164
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 393	2 404
Määräysvallattomien omistajien osuus		70	60
Oma pääoma yhteensä		4 056	4 149
Velat ja oma pääoma yhteensä		66 980	64 445

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	lattomien omistajien osuus			
Oma pääoma 1.1.2017	428	197	1 093	2 179	3 896	109	4 005	
Tilikauden laaja tulos		2		240	242	2	244	
Kauden tulos				231	231	1	232	
Muut laajan tuloksen erät		2		9	11	1	12	
Voitonjako				-201	-201		-201	
Muut			0	0	0	-3	-3	
Oma pääoma 30.6.2017	428	199	1 093	2 217	3 936	108	4 045	

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	lattomien omistajien osuus			
Oma pääoma 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149	
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018		-46		2	-45		-45	
Oma pääoma 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104	
Tilikauden laaja tulos		-45		198	153	4	157	
Kauden tulos				193	193	4	196	
Muut laajan tuloksen erät		-45		6	-39		-39	
Voitonjako				-211	-211		-211	
Muut			0	0	0	6	6	
Oma pääoma 30.6.2018	428	73	1 093	2 393	3 987	70	4 056	

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-6/ 2018	1-6/ 2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	196	232
Kauden tulokseen tehdyt oikaisut	187	224
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	226	933
Saamiset luottolaitoksilta	1 156	679
Johdannaissopimukset	-47	-4
Saamiset asiakkailta	-900	-835
Sijoitusomaisuus	205	1 131
Muut varat	-189	-38
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-16	1 132
Velat luottolaitoksille	173	1 834
Johdannaissopimukset	-5	-4
Velat asiakkaille	-234	-238
Vakuutusvelka	33	15
Varaukset ja muut velat	17	-474
Maksetut tuloverot	-41	-31
Saadut osingot	20	35
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	573	2 526
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-25	-46
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	4	2
B. Investointien rahavirta yhteensä	-21	-43
Rahoituksen rahavirta		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	13 686	12 209
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-11 380	-13 251
Maksetut osingot	-211	-201
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 095	-1 244
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	2 647	1 239
Rahavarat tilikauden alussa	13 575	9 633
Rahavarat tilikauden lopussa	16 222	10 872
Rahavarat		
Käteiset varat	15 578	10 654
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	644	218
Yhteensä	16 222	10 872

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu toimintasegmenteille. Pankkitoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että ydinvakavaraisuus (CET1) on 21 prosenttia (20). Vahinkovakuutustoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia. Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin.

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–kesäkuu 2018, milj. €					
Korkokate	164	-8	-26	-3	127
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-4	-6	10		
Vakuutuskate		273		-1	273
Nettopalkkiotuotot	33	-22	-16	-1	-6
Sijoitustoiminnan nettotuotot	68	22	54	1	145
Liiketoiminnan muut tuotot	9	3	4	-1	16
Tuotot yhteensä	274	269	16	-4	555
Henkilöstökulut	32	60	4	0	96
Poistot ja arvonalentumiset	6	29	1	0	36
Liiketoiminnan muut kulut	59	117	10	-6	180
Kulut yhteensä	96	206	15	-6	311
Saamisten arvonalentumiset	5	0	0		5
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-1			-1
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-2		-2	-4
Tulos ennen veroja	183	60	1		244

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–kesäkuu 2017, milj. €					
Korkokate	170	-8	-39	-3	120
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-10	-7	17		
Vakuutuskate		248			248
Nettopalkkiotuotot	68	-24	-43	-1	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	14	64	107	1	186
Liiketoiminnan muut tuotot	5	1	5	-1	10
Tuotot yhteensä	257	280	31	-3	565
Henkilöstökulut	27	52	4		84
Poistot ja arvonalentumiset	5	23	1		29
Liiketoiminnan muut kulut	47	106	10	-3	160
Kulut yhteensä	79	182	15	-3	272
Saamisten arvonalentumiset	-11	0	0		-11
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-1			-1
Tulos ennen veroja	167	98	16		280

Tase 30.6.2018, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	8	362	15 546	-338	15 578
Saamiset luottolaitoksilta	186	3	7 857	-16	8 031
Johdannaissopimukset	365	14	3 272	-9	3 642
Saamiset asiakkailta	21 575	0	26	-602	20 999
Sijoitusomaisuus	540	3 483	11 973	-131	15 865
Aineettomat hyödykkeet	59	675	27		762
Aineelliset hyödykkeet	0	43	76		119
Muut varat	126	872	933	-8	1 923
Verosaamiset	4	28	28		61
Varat yhteensä	22 864	5 480	39 740	-1 105	66 980
Velat luottolaitoksille	591		14 242	-602	14 230
Johdannaissopimukset	179	8	3 105	-11	3 280
Velat asiakkaille	12 535		6 495	-427	18 603
Vakuutusvelka		3 392			3 392
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 156		18 024	-36	19 144
Varaukset ja muut velat	922	398	1 004	-6	2 319
Verovelat	0	74	355	0	429
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 392		1 527
Velat yhteensä	15 384	4 006	44 616	-1 082	62 923
Oma pääoma					4 056

Tase 31.12.2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	10	318	12 807	-309	12 825
Saamiset luottolaitoksilta	208	6	9 113	-33	9 294
Johdannaissopimukset	105	10	3 320	-10	3 426
Saamiset asiakkailta	20 591	0	29	-501	20 120
Sijoitusomaisuus	527	3 543	12 205	-131	16 144
Aineettomat hyödykkeet	63	688	26		777
Aineelliset hyödykkeet	0	42	73		115
Muut varat	92	727	1 095	-205	1 708
Verosaamiset	0	17	19		35
Varat yhteensä	21 595	5 351	38 687	-1 189	64 445
Velat luottolaitoksille	506		14 030	-501	14 035
Johdannaissopimukset	118	15	3 097	-14	3 216
Velat asiakkaille	11 410		7 839	-412	18 837
Vakuutusvelka		3 143			3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 178		15 649	-37	16 791
Varaukset ja muut velat	976	540	992	-202	2 307
Verovelat	1	75	343	0	419
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 412		1 547
Velat yhteensä	14 189	3 908	43 362	-1 164	60 295
Oma pääoma					4 149

Liitetaulukot

Liite 1	Laatimisperiaatteet
Liite 2	Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
Liite 3	Korkokate
Liite 4	Vakuutuskate
Liite 5	Nettopalkkiotuotot
Liite 6	Sijoitustoiminnan nettotuotot
Liite 7	Saamisten arvonalentumiset
Liite 8	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
Liite 9	Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
Liite 10	Johdannaissopimukset
Liite 11	Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
Liite 12	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
Liite 13	Vakuutustoiminnan velat
Liite 14	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Liite 15	Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
Liite 16	Annetut vakuudet
Liite 17	Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Liite 18	Luottolaitosvakavaraisuus
Liite 19	Vastuut luottoluokittain
Liite 20	Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus
Liite 21	Lähipiiriliiketoimet

Liite 1 Laatomisperiaatteet

Osavuosikatsaus on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuosikatsaukset) ja konsernin vuoden 2017 tilinpäätöksessä esitettyjen laatomisperiaatteiden mukaan.

Osavuosikatsaus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuosikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Osavuosikatsaus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen osavuosikatsaus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

IFRS 9 -standardin käyttöönotto 1.1.2018

OP Yrityspankki otti käyttöön 1.1.2018 IFRS 9 -standardin "Rahoitusinstrumentit". IFRS 9 -standardin mukaiset OP Yrityspankin laatomisperiaatteet on julkaistu osavuosikatsauksessa 1.1.-31.3.2018. IFRS 9 -standardiin siirtymän vaikutukset rahoitusinstrumenttien luokitteluun ja arvostamiseen on esitetty OP Yrityspankin vuoden 2017 tilinpäätöksen liitetiedoissa ja osavuosikatsauksessa 1.1.-31.3.2018. Kirjanpitoarvoihin tehdyt oikaisut kirjattiin siirtymäpäivänä 1.1.2018 avaavan taseen omaan pääomaan. OP Yrityspankki ei ole oikaissut aikaisempien vuosien vertailutietoja. ECL-mallien ja niihin liittyvien IT-järjestelmien kehitystyö jatkuu.

Aiemmin esitettyä vaihtoehtoista tunnuslukua, saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %, ei enää esitetä, koska IFRS 9 -standardiin siirtymän myötä tunnusluku ei ole sisällöltään vertailukelpoinen. Uutena vaihtoehtoisena tunnuslukuna esitetään järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %.

IFRS 15 -standardin käyttöönotto 1.1.2018

OP Yrityspankki on soveltanut IFRS 15 -standardia Myyntituotot asiakassopimuksista 1.1.2018 lähtien. IFRS 15 -standardi koskee OP Yrityspankissa pääosin Pankkitoiminta-segmentin efektiivisen koron laskentaan kuuluttomia palkkioita. IFRS 15 -standardi lisää tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävää informaatiota. IFRS 15 -standardiin siirtymän vaikutukset on esitetty OP Yrityspankin vuoden 2017 tilinpäätöksen liitetiedoissa ja osavuosikatsauksessa 1.1.-31.3.2018.

IFRS 15 -standardiin siirtymisellä ei ollut vaikutusta OP Yrityspankin tulokseen ennen veroja. OP Yrityspankki siirtyi noudattamaan IFRS 15 -standardia takautuvalla menetelmällä, eli vertailukauden 1-6/2017 tiedot on oikaistu. Alla on kerrottuna nettopalkkiotuottojen erittelyyn tehdyt takautuvat muutokset:

- Terveys- ja hyvinvointipalveluiden palkkiotuotot, 8 miljoonaa euroa, on siirretty liiketoiminnan muista tuotoista palkkiotuottoihin.
- Terveys- ja hyvinvointipalveluiden palkkiokulut, 3 miljoonaa euroa, on siirretty liiketoiminnan muista kuluista palkkiokuluihin.
- Omaisuudenhoidon ja lainopillisten tehtävien palkkiotuotot, 7 miljoonaa euroa, esitetään jatkossa erikseen.
- Nettopalkkiotuotot on esitetty jaoteltuna segmenteille.

Esittämisen muutokset

Tuloslaskelman rivi "osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta" esitetään jatkossa sijoitustoiminnan nettotuotoissa ja taseen rivi "osuudet osakkuusyhtiöistä" esitetään taseen erässä sijoitusomaisuus. Merkittävä osa osakkuusyhtiöistä on pääomarahastosijoituksia, jotka arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta IFRS 9 -standardin mukaisesti. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden esittämistavan mukaisesti.

Taseen rivi "kaupankäynnin rahoitusvarat" esitetään jatkossa erässä sijoitusomaisuus luonteensa mukaisesti. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden esittämistavan mukaisesti.

Liite 2 Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1–6/ 2018	1–6/ 2017
Oman pääoman tuotto (ROE), %	9,7	11,6
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	7,3	11,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,60	0,75
Kulujen osuus tuotoista, %	56	48
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,6	0,7
Henkilöstö keskimäärin	2 658	2 460

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	$\frac{\text{Tilikauden laaja tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (netto)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut:	
Vahinkosuhte (Ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset ja korvausten hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Riskisuhte (Ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Yhdistetty kulusuhde (Ilman perustekorkokulua), %	Vahinkosuhte + liikekulusuhde Riskisuhte + toimintakulusuhde
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$

Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhte, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhte, %	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhte Operatiivinen riskisuhte + operatiivinen toimintakulusuhte
Operatiivinen riskisuhte (Ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhte, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$

ERILLISLASKENTAAN PERUSTUVAT TUNNUSLUVUT

Vakavaraisuussuhte, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Tier 1 –vakavaraisuussuhte, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhte, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Solvenssisuhte, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	$\frac{\text{Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääomavaade}} \times 100$

VAHINKOVAKUUTUKSEN OPERATIIVINEN TULOS

	1–6/ 2018	1–6/ 2017	Muutos %	1–12/ 2017
Milj. €				
Vakuutusmaksutuotot	733	709	3,4	1 431
Korvauskulut	-521	-513	1,4	-1 085
Liikekulut	-153	-142	7,2	-291
Aineettomien poisto-oikaisu	-11	-11	0,0	-21
Vakuutustekninen kate	49	43	14,9	34
Sijoitustuotot ja -kulut	22	64	-65,5	176
Muut tuotot ja kulut	-9	-9	5,1	-17
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-2			
Tulos ennen veroja	60	98	-39,0	193

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Liite 3 Korkokate

Milj. €	4-6/ 2018	4-6/ 2017	1-6/ 2018	1-6/ 2017
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	10	11	20	22
Saamiset asiakkailta				
Lainat	82	83	160	162
Rahoitusleasingsaamiset	6	5	13	9
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0	0	0
Saamistodistukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2	2	3	3
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0		0	
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	22		45	
Jaksotettu hankintameno			0	
Myytävissä olevat		24		49
Eräpäivään asti pidettävät		0		0
Lainat ja saamiset		0		1
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	206	212	404	427
Käyvän arvon suojaus	-27	-29	-55	-59
Rahavirran suojaus	1	1	2	3
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0	0	0
Muut	2	3	3	5
Yhteensä	304	313	596	623
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille	34	28	66	54
Velat asiakkaille	0	0	-1	-1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	45	51	83	100
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	1	1	3	3
Muut	11	11	22	22
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	203	204	397	422
Käyvän arvon suojaus	-35	-34	-66	-70
Muut	-22	-15	-40	-32
Muut	2	3	4	5
Yhteensä	239	248	469	503
Maksuohjelmamuutosten voitot ja tappiot luotoista	0		0	
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	65	65	127	120
Suojaavat johdannaiset	8	-10	9	5
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-7	10	-9	-5
Korkokate	66	65	127	120

Liite 4 Vakuutuskate

Milj. €	4-6/ 2018	4-6/ 2017	1-6/ 2018	1-6/ 2017
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	318	306	941	921
Jälleenvakuuttajien osuus	8	5	0	-5
Vakuutusmaksuvastuun muutos	46	45	-223	-221
Jälleenvakuuttajien osuus	3	3	14	14
Yhteensä	375	360	733	710
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-231	-214	-466	-447
Jälleenvakuuttajien osuus	7	2	15	4
Korvausvastuun muutos	-11	-9	-5	-23
Jälleenvakuuttajien osuus	6	-1	-2	8
Yhteensä	-230	-221	-458	-459
Vahinkovakuutuksen muut erät	-1	-1	-2	-2
Vakuutuskate yhteensä	144	137	273	248

Liite 5 Nettopalkkiotuotot

1–6/2018, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni	4–6/2018
Palkkiotuotot						
Luotonanto	22	0	0	0	22	11
Talletukset	0		0	0	0	0
Maksuliike	11		0	0	11	5
Arvopapereiden välitys	8		0		8	4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	4		3		6	4
Rahastot	0			0	0	0
Omaisuudenhoito	7		0	0	7	3
Lainopilliset tehtävät	0		0	0	0	0
Takaukset	6		0		6	3
Vakuutusten välitys		6		0	6	3
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		9		0	8	4
Muut	23		-17	0	6	3
Yhteensä	82	15	-14	-1	81	41
Palkkiokulut						
Maksuliike	1	1	0	0	1	1
Arvopapereiden välitys	3				3	1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		0		0	0
Omaisuudenhoito	1		1		2	1
Vakuutustoiminta		33			33	16
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		3			3	2
Muut	43		1	0	44	23
Yhteensä	49	37	2	0	87	44
Nettopalkkiotuotot yhteensä	33	-22	-16	-1	-6	-2

1-6/2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni	4-6/2017
Palkkiotuotot						
Luotonanto	20		0	0	20	10
Talletukset	0		0	0	0	0
Maksuliike	14		0	0	14	7
Arvopapereiden välitys	10			0	10	4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	3		2		6	4
Rahastot	0				0	0
Omaisuudenhoito	7		0	0	6	3
Lainopilliset tehtävät	0				0	0
Takaukset	6		0	0	6	3
Vakuutusten välitys		8			8	4
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		8		0	8	4
Muut	45		-40	0	6	3
Yhteensä	105	15	-37	-1	83	42
Palkkiokulut						
Maksuliike	4	1	0	0	4	2
Arvopapereiden välitys	4				4	2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		0		1	0
Omaisuudenhoito	1		1		2	1
Vakuutustoiminta		36			36	17
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		3			3	2
Muut	27		4	0	32	19
Yhteensä	38	40	5	0	82	42
Nettopalkkiotuotot yhteensä	68	-24	-43	-1	0	0

Liite 6 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	4-6/ 2018	4-6/ 2017	1-6/ 2018	1-6/ 2017
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot (Myytävässä olevien varojen nettotuotot)				
Saamistodistukset	22	5	44	27
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	-1	-3	-2	14
Osingot ja voitto-osuudet	3	14	4	35
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-1	-1	-2	-4
Yhteensä	24	14	44	73
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset	0		-1	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	-3		2	
Osingot ja voitto-osuudet	0		2	
Johdannaiset	27		70	
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamistodistukset	0		0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	12		18	
Osingot ja voitto-osuudet	7		13	
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi				
Saamistodistukset	0		1	
Vakuutustoiminta				
Saamistodistukset		-3		-6
Johdannaiset		9		12
Pankkitoiminta ja Muu toiminta				
Arvopaperikauppa		53		93
Valuuttatoiminta		11		19
Sijoituskiinteistöt	4	5	6	9
Yhteensä	48	76	111	127
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot				
Lainat ja muut saamiset	1	1	2	2
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	1	0	1	0
Yhteensä	2	1	3	2
Vahinkovakuutuserät				
Diskonnttauksen purkautuminen	-7	-8	-14	-17
Yhteensä	-7	-8	-14	-17
Osakkuusyhtiöt				
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	0	0	1	1
Yhteensä	0	0	1	1
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	67	83	145	186

Lilte 7 Saamisten arvonalentumiset

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko volmassa- oloajan ECL	Koko volmassa- oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)				
ECL 1.1.2018	18	32	223	273
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-2	8		7
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-2		-1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-1	4	4
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-4	-3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	3	1	2	6
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-2	-6	-9
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset (netto)	-1	8	-4	3
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset			-27	-27
ECL:n nettomuutos	-1	15	-35	-20
ECL 30.6.2018	18	47	188	253
ECL:n nettomuutos 4–6/2018	-1	3	1	4

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko volmassa- oloajan ECL	Koko volmassa- oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)				
ECL 1.1.2018	3	0	0	4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	0	1	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset (netto)	0		0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
ECL:n nettomuutos	0	0	2	1
ECL 30.6.2018	3	0	2	5
ECL:n nettomuutos 4–6/2018	0	0	0	1

Milj. €	1–6/ 2018	1–6/ 2017	4–6/ 2018	4–6/ 2017
Luotto- tai takaustappioiden poistetut saamiset	-15	-18	-1	-18
Palautukset poistetuista saamisista	0	0	0	0
ECL saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	20		-4	
ECL saamistodistuksista*	0		0	
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys		-8		-6
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys		18		17
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset		-3		0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	5	-11	-5	-7

* Vakuutus toiminnan saamistodistusten ECL esitetään sijoitus toiminnan nettotulotuloissa.

IFRS 9:n ECL-laskennan piiriin kuuluvat vastuut 30.6.2018

Taseessa olevat vastuut Milj. €	Valhe 1	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Valhe 2 Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yritykset	16 009	1 077	1 121	2 198	349	18 556
Kotitaloudet	1 438	91	317	408	24	1 870
Julkisyhteisöt	650	0	88	88		738
Muut	1 997	3	14	17		2 014
Saamiset asiakkailta yhteensä	20 094	1 171	1 539	2 711	374	23 178
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lilmitit						
Yritykset	2 210	367	498	865	13	3 088
Kotitaloudet	79	3	16	19	1	99
Julkisyhteisöt	327		60	60		387
Muut	900	6	59	65	1	966
Nostovarot ja lilmitit yhteensä	3 516	376	633	1 009	15	4 540
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yritykset	5 852	198		198	47	6 096
Kotitaloudet	1					1
Julkisyhteisöt	360					360
Muut	338	27		27	0	365
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 551	225		225	47	6 822
Saamistodistukset						
Saamistodistukset yhteensä	13 950	34		34	5	13 989
IFRS 9 ECL-laskennan vastuut yhteensä	44 110	1 806	2 173	3 978	440	48 529

IFRS 9 ECL arvonalentumisvaiheittain 30.6.2018

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja liimitit*

Milj. €	Valhe 1	Valhe 2			Yhteensä	Valhe 3	ECL yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet				
Saamiset asiakkailta							
Yritykset	-14	-39	-3	-42	-183	-239	
Kotitaloudet	-1	-1	-2	-4	-5	-9	
Julkisyhteisöt	-1	0	0	0		-2	
Muut	0		0	0		0	
Saamiset asiakkailta yhteensä	-16	-40	-5	-46	-188	-250	
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset**							
Yritykset	-1	-2		-2		-3	
Kotitaloudet	0					0	
Julkisyhteisöt	0					0	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-2		-2	0	-3	
Saamistodistukset***	-3	0		0	-2	-5	
ECL yhteensä	-21	-42	-5	-47	-189	-258	

* ECL kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää

** ECL kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat

*** ECL kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin

Käypään arvoon
tulosvaikuttelusesti kirjattavat

Varat, milj. €	Jaksotettu hankinta- meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupan- käynti	Käypään arvoon SPPI- testin takia		Yhteensä
				Suojaavat johdannaiset	Suojaavat johdannaiset	
Käteiset varat	15 578					15 578
Saamiset luottolaitoksilta	8 031					8 031
Johdannaissopimukset			3 462		179	3 642
Saamiset asiakkailta	20 999					20 999
Saamistodistukset		14 026	638	50		14 714
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	47	703		750
Muut rahoitusvarat	1 952					1 952
Rahoitusvarat	46 560	14 026	4 147	753	179	65 666
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 314
Yhteensä 30.6.2018	46 560	14 026	4 147	753	179	66 980

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Erä- päivään asti pidettävät	Myytävis- sä olevat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat*		Yhteensä
				Suojaavat johdannaiset	Suojaavat johdannaiset	
Käteiset varat	12 825					12 825
Saamiset luottolaitoksilta	9 294					9 294
Johdannaissopimukset				3 283	143	3 426
Saamiset asiakkailta	20 120					20 120
Saamistodistukset		51	14 050	893		14 993
Oman pääoman ehtoiset instrumentit			728			728
Muut rahoitusvarat	1 779					1 779
Rahoitusvarat	44 017	51	14 777	4 176	143	63 164
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 280
Yhteensä 31.12.2017	44 017	51	14 777	4 176	143	64 445

* Taseen erä "Sijoitusomaisuus" sisältää vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat saamistodistukset ja oman pääoman ehtoiset instrumentit.

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		14 230		14 230
Johdannaissopimukset	2 995		285	3 280
Velat asiakkaille		18 603		18 603
Vakuutusvelka		3 392		3 392
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		19 144		19 144
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 527		1 527
Muut rahoitusvelat		2 156		2 156
Rahoitusvelat	2 995	59 051	285	62 331
Muut kuin rahoitusvelat				592
Yhteensä 30.6.2018	2 995	59 051	285	62 923

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		14 035		14 035
Johdannaissopimukset	2 825		391	3 216
Velat asiakkaille		18 837		18 837
Vakuutusvelka		3 143		3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		16 791		16 791
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 547		1 547
Muut rahoitusvelat		2 084		2 084
Rahoitusvelat	2 825	56 437	391	59 653
Muut kuin rahoitusvelat				642
Yhteensä 31.12.2017	2 825	56 437	391	60 295

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo kesäkuun lopussa oli 188 miljoonaa euroa (227) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenuoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Lilte 9 Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	411	66	273	750
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	178	92	419	689
Johdannaissopimukset	5	3 580	57	3 642
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 937	1 820	268	14 026
Yhteensä	12 531	5 558	1 017	19 106

Varojen käyvät arvot 31.12.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	410	74	409	893
Johdannaissopimukset	1	3 294	131	3 426
Myytavissä olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	386	86	256	728
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	10 313	3 418	319	14 050
Yhteensä	11 109	6 873	1 115	19 096

Velkojen käyvät arvot 30.6.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	15	3 246	19	3 280
Yhteensä	15	3 246	19	3 280

Velkojen käyvät arvot 31.12.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut		1		1
Johdannaissopimukset	5	3 120	92	3 216
Yhteensä	5	3 120	92	3 217

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvo on tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei-havainnollistavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisimmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

	Käypään arvoon valkutteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien laajan tuloksen erien kirjattavat	Varat yhteensä
Rahoitusvarat, milj. €				
Tase 31.12.2017	409	131	574	1 115
IFRS 9 -siirtymän vaikutukset 1.1.2018	270		-263	6
Avaava tase 1.1.2018	679	131	311	1 122
Tuloslaskelman nettotuotot	-391	-74	0	-465
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	57		1	58
Myynnit	-39			-39
Lyhennykset	-8		-6	-13
Siirrot tasoon 3	393		57	449
Siirrot tasosta 3			-95	-95
Päättävä tase 30.6.2018	692	57	268	1 017

		Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Rahoitusvelat, milj. €			
Avaava tase 1.1.2018		92	92
Tuloslaskelman nettotuotot		-73	-73
Päättävä tase 30.6.2018		19	19

Erittely nettotuotolista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2018

Milj. €	Korkokate	Sijoitus-toiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot kauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-396	5		-391
Realisoitumattomat nettotuotot	-2		0	-2
Nettotuotot kaudelta	-398	5	0	-392

Hierarkiataason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2018 aikana.

Liite 10 Johdannaissopimukset

30.6.2018, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	36 780	106 090	77 074	219 943	2 105	1 617
Keskusvastapuoliselvitettävät	10 339	39 237	36 906	86 481	13	18
Valuuttajohdannaiset	37 797	6 850	2 793	47 441	1 196	1 320
Osake- ja indeksidonnaiset johdannaiset		3		3	0	
Luottojohdannaiset	20	186	2	207	5	5
Muut johdannaiset	373	330	10	713	68	46
Johdannaiset yhteensä	74 970	113 459	79 879	268 307	3 374	2 988

31.12.2017, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	30 931	88 811	76 406	196 148	3 192	2 981
Keskusvastapuoliselvitettävät	8 392	38 585	35 615	82 592	941	1 100
Valuuttajohdannaiset	37 113	9 246	2 815	49 174	982	1 185
Osake- ja indeksidonnaiset johdannaiset	5	3		8	1	0
Luottojohdannaiset	28	188	10	226	9	6
Muut johdannaiset	235	513		748	65	36
Johdannaiset yhteensä	68 313	98 760	79 230	246 303	4 250	4 208

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on netotettu taseessa.

Liite 11 Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

30.6.2018, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 592	-950	3 642	-2 054	-647	940

31.12.2017, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 354	-928	3 426	-1 994	-412	1 020

Rahoitusvelat

30.6.2018, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 346	-1 066	3 280	-2 054	-711	514

31.12.2017, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 302	-1 085	3 216	-1 994	-717	506

* Mukaan lukien käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yhteensä -126 (-161) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja.

*** Käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaistavastapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittävien selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssiala ry:n johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 12 Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

30.6.2018, milj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Odotettavissa olevat luotto- tappiot (ECL)	Tase- arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta			
Saamiset luottolaitoksilta	8 033	2	8 031
Saamiset asiakkailta	19 267	244	19 023
josta pankkitakaussaamiset	2		2
Rahoitusleasing	1 980	4	1 976
Yhteensä	29 280	250	29 030
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain			
Yritykset	17 522	234	17 288
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8 778	3	8 775
Kotitaloudet	1 874	10	1 864
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	357	1	357
Julkisyhteisöt	749	2	747
Yhteensä	29 280	250	29 030

31.12.2017, milj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumisot	Saamisryh- mäkohtaiset arvon- alentumisot	Tase- arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	9 295		9 295		2	9 294
Saamiset asiakkailta	18 264	219	18 483	192	28	18 263
josta pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 856		1 856			1 856
Yhteensä	29 416	219	29 635	192	30	29 413
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	16 581	218	16 799	191	16	16 592
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 077		10 077		2	10 075
Kotitaloudet	1 736	1	1 736	1	12	1 724
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	336		336		0	336
Julkisyhteisöt	687		687		0	687
Yhteensä	29 416	219	29 635	192	30	29 413

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 30.6.2018, milj. €	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		88	88	86	3
Todennäköisesti maksamatta jäävät		204	204	93	111
Lainanhoitojoustot	66	27	93	9	84
Yhteensä	66	319	385	188	197

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 31.12.2017, milj. €	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		89	89	79	10
Todennäköisesti maksamatta jäävät		225	225	106	119
Lainanhoitojoustot	49	24	73	7	66
Yhteensä	49	338	387	192	195

Tunnusluku, %	30.6.2018	31.12.2017
Saamiskohtaiset arvonalentumiset/ECL, % ongelmasaamisista	48,8 %	49,5 %

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) sopimukset. Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk. Lainanhoitojoustot ovat ECL-laskennan vaiheissa 2 tai 3.

Liite 13 Vakuutustoiminnan velat

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Korvausvastuu		
Eläkeuotoinen korvausvastuu	1 519	1 516
Muu korvausvastuu	1 068	1 054
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo)	-4	-12
Yhteensä	2 583	2 557
Vakuutusmaksuvastuu	809	585
Yhteensä	3 392	3 143

Liite 14 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Joukkovelkakirjalainat	10 097	9 674
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	9 046	7 117
Yhteensä	19 144	16 791

	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erlen kautta kirjattavat			Väliaikainen polkkeus- menettely (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset Instrumentit				
Milj. €						
Tase 31.12.2017	117	45			2	164
IFRS 9 -siirtymän vaikutukset 1.1.2018	-1	-45				-46
Avaava tase 1.1.2018	115	0			2	118
Käyvän arvon muutokset	-33	0	5	0	0	-27
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-26		-2			-28
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonlennukset			1			1
Siirrot korkokatteeseen					-2	-2
Laskennalliset verot	12	0	-1	0	0	11
Päättävä tase 30.6.2018	69		3		1	73

	Myytävissä olevat rahoitusvarat			Rahavirran suojaus	Yhteensä
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset Instrumentit			
Milj. €					
Avaava tase 1.1.2017	85	106		6	197
Käyvän arvon muutokset	18	13		2	32
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-8	-20			-28
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonlennukset	0	2			2
Siirrot korkokatteeseen				-3	-3
Laskennalliset verot	-2	1		0	-1
Päättävä tase 30.6.2017	93	101		4	199

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 91 miljoonaa euroa (204) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 18 miljoonaa euroa (41). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 22 miljoonaa euroa (67) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 18 miljoonaa euroa (11).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 16 Annetut vakuudet

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	59	35
Muut	5 826	5 663
Annetut vakuudet yhteensä*	5 885	5 699
Vakuudelliset johdannaisvelat	878	889
Vakuudelliset muut velat	4 040	4 081
Yhteensä	4 918	4 969

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 5,5 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Takaukset	556	532
Takuuvastuut	1 513	1 470
Luottolupaukset	5 362	5 495
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	324	359
Muut*	748	729
Yhteensä	8 502	8 585

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 228 miljoonaa euroa (208).

Liite 18 Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	30.6.2018	31.12.2017
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	4 056	4 149
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-165	-125
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-1	-2
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 891	4 022
Aineettomat hyödykkeet	-74	-76
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-23	-16
Ennakoitu voitonjako	-96	-212
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-81	-134
Ydinpääoma (CET1)	3 617	3 584
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	109	137
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	109	137
Ensisijainen pääoma (T1)	3 727	3 720
Debentuurilainat	1 005	1 073
Toissijainen pääoma (T2)	1 005	1 073
Omat varat yhteensä	4 732	4 793

Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 6 miljoonaa euroa (5).

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Vakavaraisuuden ja vähimmäis-omavaraisuusasteen laskennassa ei ole sovellettu IFRS9-siirtymäsäännöstä.

Kokonaisriski, milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Luotto- ja vastapuoliriski	20 478	19 694
Standardimenetelmä (SA)	2 342	2 069
Valtio- ja keskuspankkivastuut	20	18
Luottolaitosvastuut	7	29
Yritysvastuut	2 215	1 963
Vähittäisvastuut	13	14
Muut*	87	44
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	18 136	17 626
Luottolaitosvastuut	988	1 053
Yritysvastuut	12 071	11 643
Vähittäisvastuut	1 221	1 130
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset**	3 737	3 753
Muut	119	47
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 298	1 179
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 285	1 266
Vastuun arvonoikaisu (CVA)	197	205
Kokonaisriski yhteensä	23 257	22 343

* Muiden vastuiden riskipainosta 78 miljoonaa euroa (44) on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

Suhdeluvut, %	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	15,6	16,0
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	16,0	16,7
Vakavaraisuussuhde	20,3	21,5

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	15,6	16,0
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,6	16,0
Vakavaraisuussuhde	19,9	20,8

Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Omat varat	4 732	4 793
Pääomavaatimus	2 453	2 358
Puskuri pääomavaatimukseen	2 279	2 435

Pääomavaatimus muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Lilite 19 Vastuut luottoluokittain

Yritysvastuut luottoluokittain (FIRB)

30.6.2018

Luottoluokka	Taseen erät, vastuuarvo, (EAD) milj. €	Taseen ulkopuolliset erät, vastuuarvo (EAD), milj. €	CF, keskimäärin, %	PD, keskimäärin, %	LGD, keskimäärin, %	Riskipainotetut erät, milj. €	Riskipaino, keskimäärin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	748	357	84,9	0,0	44,8	166	15,0	0
2,5-5,5	10 677	3 189	71,8	0,2	44,3	5 264	38,0	11
6,0-7,0	2 765	895	69,3	1,3	44,2	3 495	95,5	21
7,5-8,5	1 655	306	65,7	4,1	44,5	2 590	132,1	35
9,0-10,0	184	73	60,7	16,4	44,6	556	215,6	19
11,0-12,0	289	16	51,9	100,0	46,1			141
Yhteensä	16 320	4 836	71,4	0,9	44,4	12 071	57,9	227

31.12.2017

Luottoluokka	Taseen erät, vastuuarvo, (EAD) milj. €	Taseen ulkopuolliset erät, vastuuarvo (EAD), milj. €	CF, keskimäärin, %	PD, keskimäärin, %	LGD, keskimäärin, %	Riskipainotetut erät, milj. €	Riskipaino, keskimäärin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	757	212	93,3	0,0	44,7	144	14,9	0
2,5-5,5	10 597	3 439	72,7	0,2	44,4	5 250	37,4	11
6,0-7,0	2 674	899	68,8	1,2	43,5	3 261	91,3	19
7,5-8,5	1 389	376	68,9	4,0	44,0	2 333	132,2	31
9,0-10,0	176	116	62,2	16,6	44,9	655	224,3	22
11,0-12,0	322	16	58,8	100,0	45,9			155
Yhteensä	15 915	5 057	72,0	0,9	44,3	11 643	56,4	238

Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli luottoluokkia 11,0 ja 12,0.

Lilte 20 Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Milj. €	30.6.2018	31.12.2017
Hyväksyttävä oma varallisuus	968	902
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	459	460
Vakuutusriski	296	289
Vastapuoliriski	40	40
Operatiivinen riski	46	45
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-176	-169
Yhteensä	664	666
Puskuri SCR:ään	304	236
SCR-suhde, %	146	135
SCR-suhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	146	135

Luvut ovat vakuutusyhtiöiden arvioiden mukaisia ja niissä on huomioitu siirtymäsäännökset.

Liite 21 Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja näiden läheiset perheenjäsenet sekä muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. OP Yrityspankki -konsernin hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2017 jälkeen.

Taloudellinen Informaatio 2018

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisen tiedonantovelvoitteen perusteella OP Yrityspankki Oyj julkaisee seuraavan taloudellisen informaation.

Vuoden 2018 osavuositarkastusten julkaisupäivät:

Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2018 31.10.2018

Helsingissä 1.8.2018

OP Yrityspankki Oyj
Hallitus

Lisätiedot:

Vt. toimitusjohtaja Hannu Jaatinen, puh. 010 252 2874

Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

www.op.fi